

іпотечним банкам, Великобританія частково націоналізувала фінансовий сектор економіки, а Франція прямим фінансуванням підтримала вітчизняну автомобільну промисловість. Аналіз особливостей інституційного середовища та динаміки основних макроекономічних показників економіки України свідчить про тенденції, що направлені на руйнацію державного сектору економіки, на витіснення з національного ринку вітчизняного виробника, на обмеження діяльності національних підприємницьких структур.

*О. Ф. Михайленко, канд. екон. наук, доцент
кафедри стратегії підприємств,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
пр. Перемоги 54/1, ауд. 243, м. Київ, Україна, 03680,
e-mail: e_mikh@ukr.net*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ПІДПРИЄМСТВ У І ПОЛОВИНІ ХХІ СТОЛІТТЯ

Одна з важливих тенденцій світового економічного розвитку полягає у дедалі більшому посиленні взаємного впливу елементів системи підприємство — політико-економічне середовище. Це може бути використане для взаємного збагачення методологічного інструментарію мікро- та макростратегування.

Конкурентоспроможність країн формується завдяки ефективним національним корпораціям, які керуються в своєму розвитку власними стратегіями. Експерти фірми Arthur D'Little виділяють три підходи до розроблення стратегій [1], які тісно пов'язані зі способом стратегічного позиціонування об'єкта. Спосіб, у свою чергу, відбивається на моделі подальшого розвитку об'єкта. Розвиваючи цю думку, можна висунути гіпотезу, що сформовані таким чином моделі розвитку окремих підприємств здатні у своєму синергетичному поєднанні визначати модель економічного розвитку цілих країн і регіонів світу (табл. 1).

Усвідомлюючи зазначений двосторонній зв'язок, підприємства зі свого боку мають використовувати при розробленні своїх власних стратегій прогнози розвитку глобального, регіонального та національного бізнес-середовища.

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПІДХОДОМ ДО СТРАТЕГУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ
ТА МОДЕЛЮ РОЗВИТКУ КРАЇНИ, ЩО ВИЗНАЧАЄ ЇЇ ПОЗИЦІЮ У СВІТОВОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ¹**

№ п/п	Домінуючий методологічний підхід до розроблення стратегій ринкових суб'єктів	Модель соціально-економічного розвитку та її характеристика	Приклади країн	Особливості функціонування моделі, що визначають стратегічну позицію країни у світовому поділі праці
1	Resource Driving Strategy — стратегія, що базується на ресурсах, якими володіє об'єкт стратегування	Аграрно-видобувний господарський уклад. Переважна частина ВВП виробляється в сільському господарстві, у видобувних галузях, або в галузях, які обумовлені географічним положенням країни	Ряд слаборозвинених країн Азії та Африки: Пакистан, Непал, Бангладеш, Шрі-Ланка, Ефіопія, Нігер, Чад, Центральна Африканська Республіка, Намібія та ін.	Найважливій і найризикованіший стан через виснажуваність ресурсів. Нагромадження суспільного багатства не відбувається, критична потреба в іноземних інвестиціях
2	Condition Driving Strategy — стратегія, що базується на умовах, у яких функціонує об'єкт	Індустріальне виробництво. Основним ресурсом суспільства виступає колективна праця в рамках промислового виробництва	Розвинені країни Азії: Південна Корея, Індонезія, Тайвань	Прорив 60—80-х рр. свідчить, що за умови вдалого визначення структурної ніші у світовому поділі праці, країни здатні за рахунок виробничих потужностей та імпорту нових технологій швидко просунутися у своєму розвитку
3	Ambition Driving Strategy — стратегія, спонукувана амбіціями	Постіндустріальне виробництво і суспільство, де основний наголос робиться на виробництві послуг, інформації та знань, при цьому індустріальне виробництво відіграє підпорядковану роль	США та країни Західної Європи	Відмінність моделі — можливість багаторазового продажу продукції без втрати можливості користування нею. Відбувається вибухоподібне нагромадження, концентрація і поляризація якісного людського капіталу та багатства. Розрив між цими країнами та країнами, що розвиваються, дедалі зростає через нееквівалентний обмін

¹ Розроблено за: [1].

Передбачають тенденції, які стануть визначальними для економічного розвитку світу: виснаження природних ресурсів, сповільнення глобалізаційних процесів, зниження довіри суспільства до бізнесу, посилення державного втручання в бізнес, перерозподіл географічної та вікової структури споживачів на користь Азії та літніх людей, лідерство країн Азії за рахунок впровадження сучасних технологій та ефективних ланцюгів виробництва, концентрація гравців на ринку, інноваційний імператив розвитку, непередбачуваність цінової динаміки.

Крім цього, важливим для прогнозування стану національних ринків для підприємств також важливо враховувати досвід стратегічного управління країн, що досягли успіху. Подібно до того, як найкращі інновації підприємств-лідерів копіюються їх конкурентами, переходячи до розряду галузевих стандартів, що призводить до загального піднесення якості і рівня задоволення потреб, вдосконалення макроуправління соціально-економічним розвитком та пов'язані з цим структурні зміни також є об'єктивним і невідворотним в історичному плані процесом. Так чому б підприємству у своєму стратегічному розвитку не триматися на хвилі цих тенденцій?

Узагальнення пріоритетів соціально-економічного розвитку, напрацьованих починаючи з II половини XX ст. рядом успішних країн, дозволило ідентифікувати їх основні спільні групи: розвиток внутрішнього ринку; відмова від галузевої логіки управління і зосередження на вдосконаленні економічної структури; гнучкий захист всіх конкурентоспроможних на світовому ринку суб'єктів; формування системи довгострокового просторового розвитку територіальних утворень і великих інфраструктурних проєктів; забезпечення гнучкості й адаптивності економічної системи, формування здатності економічних агентів швидко й адекватно реагувати на виклики часу; стимулювання розвитку нових високотехнологічних секторів, домінування структурних змін, спрямованих у бік глибшої переробки продукції традиційного експорту; створення потенціалу стратегічної зайнятості населення в інтелектуальних сферах діяльності.

Література

1. *В. Иноземцев* Стратегическое позиционирование России в XXI веке: [Електронний ресурс]: Режим доступу: [//www.navigator.pskovregion.org](http://www.navigator.pskovregion.org)
2. *Ian Davis and Elizabeth Stephenson*. Ten trends to watch in 2006: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.mckinseyquarterly.com/Ten_trends_to_watch_in_2006_1734.